Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (шести състав)

13 февруари 2020 година*

„Преюдициално запитване — Съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси — Директива (ЕС) 2016/343 — Презумпция за невиновност и право на лицата да присъстват на съдебния процес в наказателното производство — Член 8, параграфи 1 и 2 — Предвидени в национална правна уредба условия, при които процесът може да се проведе в отсъствието на обвиняемия — Неявяване на обвиняемите в някои от съдебните заседания било поради зависещи, било поради независещи от тях причини — Право на справедлив съдебен процес“

По дело C-688/18

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Специализирания наказателен съд (България) с определение от 22 октомври 2018 г., постъпило в Съда на 6 ноември 2018 г., в рамките на наказателно производство срещу

TX,

UW,

СЪДЪТ (шести състав),

състоящ се от: M. Safjan (докладчик), председател на състава, L. Bay Larsen и C. Toader, съдии,

генерален адвокат: P. Pikamäe,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за португалското правителство, от L. Inez Fernandes, P. Barros da Costa, L. Medeiros и D. Pires, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от R. Troosters и Й. Маринова, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

* Език на производството: български.

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 8, параграфи 1 и 2 от Директива (ЕС) 2016/343 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 година относно укрепването на някои аспекти на презумпцията за невиновност и на правото на лицата да присъстват на съдебния процес в наказателното производство (ОВ L 65, 2016 г., стр. 1).

2 Запитването е отправено в рамките на наказателно производство, образувано срещу TX и UW по обвинение в участие в организирана престъпна група.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Съгласно съображения 9, 33—37, 44 и 47 от Директива 2016/343:

„(9) Целта на настоящата директива е да се укрепи правото на справедлив съдебен процес в наказателното производство посредством установяване на общи минимални правила във връзка с някои аспекти на презумпцията за невиновност и правото на лицата да присъстват на съдебния процес.

[…]

(33) Правото на справедлив съдебен процес е един от основните принципи на демократичното общество. На него се основава правото на заподозрените и обвиняемите да присъстват на съдебния процес, което следва да бъде гарантирано в целия [Европейски с]ъюз.

(34) Когато заподозрените или обвиняемите нямат възможност да присъстват на съдебния процес по независещи от тях причини, те следва да могат да поискат определянето на нова дата за съдебното заседание в предвидените в националното право срокове.

(35) Правото на заподозрените и обвиняемите да присъстват на съдебния процес не е абсолютно. При определени обстоятелства заподозреният или обвиняемият следва да може да се откаже от него изрично или мълчаливо, но по недвусмислен начин.

(36) При определени обстоятелства решението относно вината или невиновността на заподозрения или обвиняемия следва да може да бъде постановено дори и ако въпросното лице не присъства на съдебния процес. Такъв може да е случаят, когато заподозреният или обвиняемият е бил уведомен своевременно за съдебния процес и за последиците от неявяване, но въпреки това лицето не се яви. Уведомяването на заподозрения или обвиняемия за съдебния процес следва да означава призоваване на заподозрения или обвиняемия, лично или по друг начин, като на въпросното лице се предоставя официална информация относно датата и мястото на съдебния процес по начин, който му дава възможност да се осведоми за съдебния процес. Уведомяването на заподозрения или обвиняемия за последиците от неявяване, следва да означава по-специално, че лицето е било уведомено, че решението може да бъде постановено, ако не се яви на съдебния процес.

(37) Следва да бъде възможно да се проведе съдебен процес, който да доведе до постановяването на решение относно вината или невиновността и в отсъствието на заподозрения или обвиняемия, ако последният е бил информиран относно съдебния

процес и е упълномощил адвокат, избран от самия него или назначен от държавата, който да го представлява на съдебния процес, и който се е явил на процеса от името на заподозрения или обвиняемия.

[…]

(44) Принципът на ефективност на правото на Съюза изисква от държавите членки да въведат адекватни и ефективни средства за правна защита в случай на нарушаване на правата, предоставени на физическите лица от правото на Съюза. Ефективното правно средство за защита, достъпно в случай на нарушение на някое от правата, установени в настоящата директива, следва да има, доколкото е възможно, такова действие, което поставя заподозрените или обвиняемите в същото положение, в което биха се намирали, ако не е било извършено нарушение, с цел гарантиране на правото на справедлив процес и правото на защита.

[…]

(47) Настоящата директива утвърждава основните права и принципи, признати в Хартата [на основните права на Европейския съюз, наричана по-нататък „Хартата“] и [Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г., наричана по-нататък „ЕКПЧ“], включително забраната на изтезанията и на нечовешкото или унизително отношение, правото на свобода и сигурност, зачитането на личния и семейния живот, правото на неприкосновеност на личността, правата на детето, интеграцията на хората с увреждания, правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес, презумпцията за невиновност и правото на защита. По-конкретно, следва да се вземе предвид член 6 от Договора за Европейския съюз (ДЕС), съгласно който Съюзът признава правата, свободите и принципите, определени в Хартата, и съгласно който основните права, както са гарантирани от ЕКПЧ и както произтичат от общите конституционни традиции на държавите членки, представляват общи принципи на правото на Съюза“.

4 Член 1 от тази директива, озаглавен „Предмет“, гласи:

„С настоящата директива се установяват общи минимални правила относно:

а) някои аспекти на презумпцията за невиновност в наказателното производство;

б) правото на лицата да присъстват на съдебния процес в наказателното производство“.

5 Член 8, параграфи 1 и 2 от посочената директива, озаглавен „Право на лицата да присъстват на съдебния процес“, предвижда:

„1. Държавите членки гарантират, че заподозрените и обвиняемите имат правото да присъстват на съдебния процес срещу тях.

2. Държавите членки могат да предвидят възможност съдебният процес, в който може да бъде постановено решение относно вината или невиновността на заподозрения или обвиняемия, да се проведе в негово отсъствие, при условие че:

а) заподозреният или обвиняемият е бил уведомен своевременно за съдебния процес и за последиците от неговото неявяване; или

б) заподозреният или обвиняемият, след като е бил уведомен за съдебния процес, се представлява от упълномощен да го защитава адвокат, избран от самия него или назначен от държавата“.

Българското право

6 Член 55, алинея 1 от Наказателно-процесуалния кодекс (наричан по-нататък „НПК“) гласи:

„Обвиняемият има следните права:

[…]

да участва в наказателното производство […]“.

7 Член 94, алинея 1 от НПК предвижда:

„Участието на защитник в наказателното производство е задължително, когато:

[…]

8. делото се разглежда в отсъствието на обвиняемия;

[…]“.

8 Член 247б, алинея 1 от НПК гласи:

„По разпореждане на съдията-докладчик препис от обвинителния акт се връчва на подсъдимия. С връчването на обвинителния акт на подсъдимия се съобщава за насрочването на разпоредителното заседание и за въпросите по чл. 248, ал.1, за правото му да се яви със защитник и за възможността да му бъде назначен защитник в случаите по чл. 94, ал. 1, както и че делото може да бъде разгледано и решено в негово отсъствие при условията на чл. 269“.

9 Член 269 от НПК гласи:

„(1) По дела с обвинение за тежко престъпление присъствието на подсъдимия в съдебно заседание е задължително.

(2) Съдът може да разпореди подсъдимият да се яви и по дела, по които присъствието му не е задължително, когато това е необходимо за разкриване на обективната истина.

(3) Когато това няма да попречи за разкриване на обективната истина, делото може да бъде разгледано в отсъствие на подсъдимия, ако:

[…]

3. редовно е призован, не е посочил уважителни причини за неявяването си и е изпълнена процедурата по чл. 247б, ал. 1;

[…]“.

10 Член 423 от НПК гласи:

„(1) В шестмесечен срок от узнаване на влязлата в сила присъда или от фактическото предаване от друга държава на Република България задочно осъденият може да направи искане за възобновяване на наказателното дело поради неучастието му в наказателното производство. Искането се уважава, освен ако осъденият след предявяване на обвинението в досъдебното производство се е укрил, поради което процедурата по чл. 247б, ал. 1 не може да бъде изпълнена или след като е изпълнена, не се е явил в съдебно заседание без уважителна причина.

(2) Искането не спира изпълнението на присъдата, освен ако съдът постанови друго.

(3) Производството за възобновяване на наказателното дело се прекратява, ако задочно осъденият не се яви в съдебно заседание без уважителни причини.

[…]“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

11 Специализираната прокуратура е внесла обвинителен акт срещу тринадесет лица с обвинение за ръководене и участие в организирана престъпна група, поставила си за цел да извършва убийства, грабежи и кражби, както и за други престъпления, извършени в рамките на тази организирана престъпна група. Двама от тези обвиняеми са TX и UW, като повдигнатото спрямо тях обвинение е за участие в тази организирана престъпна група — престъпление, наказуемо с от три до десет години „лишаване от свобода“.

12 TX и UW са били уведомени за условията, при които процесът може да се проведе в тяхно отсъствие, а именно ако не се явят без уважителна причина, както и че в такъв случай те ще бъдат обвързани от крайния акт по същество, като няма да могат да го оспорват с аргумент, че не са взели лично участие.

13 В производството срещу TX и UW пред специализирания наказателен съд първоначално са проведени седем съдебни заседания. На всяко от тези заседания делото е отлагано. Запитващата юрисдикция не е дала ход на съдебното следствие и не са събирани доказателства поради отсъствието на различни обвиняеми заради заболявания на датите на посочените съдебни заседания. Тази юрисдикция е изследвала дали тези отсъствия действително са основателни, но въпреки множеството си съмнения не е установила, че отсъствията на тези обвиняеми са неоснователни.

14 С актове от 19 и 26 април 2017 г. запитващата юрисдикция се е произнесла по възможността в главното производство да се проведе съдебно заседание в отсъствието на посочените обвиняеми.

15 В това отношение, от една страна, тя е приела, че личното присъствие на същите не е необходимо „за разкриване на обективната истина“ по смисъла на националната правна уредба, що се отнася до престъпленията, за които са обвинени.

16 От друга страна, във връзка с разглеждането на делото по главното производство в отсъствието на някой от обвиняемите, запитващата юрисдикция е установила следните условия въз основа на националната правна уредба:

– задължително присъствие на адвоката на съответния обвиняем, който реално да го защитава,

– изпращане на копие от протокола от съдебното заседание на съответния обвиняем, за да се запознае с извършените в негово отсъствие следствени действия и събрани доказателства,

– възможност съответният обвиняем да посочи дали иска допълнително събиране на тези доказателства, вече в негово присъствие,

– право на съответния обвиняем, ако не се е явил поради независеща от него причина, извършените действия да се преповторят в негово присъствие,

– право на съответния обвиняем, ако не се е явил поради зависеща от него причина, извършените действия да се преповторят по негово искане, в случай че личното му участие в конкретното действие по събиране на доказателствата е необходимо за защита на интересите му.

17 В дванадесетте съдебни заседания, проведени след актовете от 19 и 26 април 2017 г., различни обвиняеми не се явяват поради различни причини.

18 Така TX не се явява в съдебното заседание от 16 май 2018 г. поради независеща от него причина, а именно заболяване. Що се отнася до UW, той се явява в това заседание по свое желание. И двамата са защитавани от упълномощените от тях адвокати. На TX и UW са изпратени копия от съдебния протокол от това съдебно заседание, за да се запознаят със събраните в тяхно отсъствие доказателства.

19 TX и UW се явяват в следващото съдебно заседание от 30 май 2018 г. След консултация със своите адвокати те заявяват, че са се запознали с протокола от съдебното заседание от 16 май 2018 г., както и със събраните в тяхно отсъствие доказателствени материали и че не желаят последните да бъдат събирани отново с тяхно участие. Извършените в тяхно отсъствие действия не са повторени.

20 TX не се явява в съдебното заседание от 1 октомври 2018 г., отново поради заболяване. В това съдебно заседание той е представляван от адвокат. В отсъствие на TX запитващата юрисдикция събира определени доказателства, включително провежда разпит на основния свидетел на обвинението, призован по искане на прокуратурата. Копие от съдебния протокол от това съдебно заседание е изпратен на TX, за да се запознае със събраните в негово отсъствие доказателства.

21 TX се явява в следващото съдебно заседание от 17 октомври 2018 г. След консултация с адвоката си той заявява, че е запознат с протокола от съдебното заседание от 1 октомври 2018 г. и събраните в негово отсъствие доказателствени материали и че желае да участва лично в разпита на основния свидетел на обвинението. Запитващата юрисдикция уважава това искане и провежда допълнителен разпит на този свидетел. На TX е дадена възможност да участва пълноценно в този разпит и да зададе всички въпроси, които желае.

22 Що се отнася до UW, запитващата юрисдикция отбелязва, че за провеждане на задочно производство след информирано съгласие за това от обвиняемия националният закон предвижда уведомяване на обвиняемия за наказателния процес и за последиците от неявяване и задължително участие на адвокат, а това са гаранциите по член 8, параграф 2, букви а) и б) от Директива 2016/343.

23 Посочената юрисдикция подчертава, че изпитва съмнения дали националната правна уредба, разглеждана в главното производство, е в съответствие с правото на Съюза, особено със съображение 35 от Директива 2016/343, и че тези съмнения се отнасят до условията, за да бъде валиден отказът на обвиняемия от присъствие в наказателния процес.

24 Що се отнася до TX, който не се е явил в някои съдебни заседания поради независещи от него причини, а именно заболяване, запитващата юрисдикция счита, че с оглед на съображение 34 от Директива 2016/343 би могло да се приеме, че е налице нарушение на правото му да присъства в наказателния процес, доколкото той е имал оправдание за отсъствието си. Тя се пита дали действително е налице такова нарушение, предвид действията, извършени след тези съдебни заседания по искане на TX.

25 В тази връзка, що се отнася до съдебното заседание от 16 май 2018 г., запитващата юрисдикция поставя въпроса дали изявлението на TX, че не желае преповтаряне на извършените действия, представлява валиден отказ от правото да присъства на съдебния процес срещу него и дали предвидената в съображение 35 от Директива 2016/343 възможност за отказ от участие се прилага и спрямо вече извършени процесуални действия. Що се отнася до съдебното заседание от 1 октомври 2018 г., запитващата юрисдикция иска да установи дали допълнителното изслушване в присъствието на TX на свидетеля на обвинението, призован по искане на прокуратурата, като процесуално действие е достатъчно с оглед на съображение 44 от Директива 2016/343.

26 Запитващата юрисдикция уточнява, че адвокатите на TX и UW са присъствали на всички съдебни заседания в главното производство.

27 При тези условия Специализираният наказателен съд решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Ще бъде ли нарушено правото на обвиняемия да присъства на съдебния процес по чл. 8 ал.1 и ал.2 вр съобр. 35 и съобр. 44 от Директива 2016/343, ако е проведено едно от съдебните заседания по наказателно дело в отсъствието на обвиняемия, като последният е бил редовно призован, бил е надлежно уведомен за последиците от своето неявяване, бил е защитаван от избран от него адвокат — в следните случаи:

а) не се е явил поради зависеща от него причина (а именно е взел решение да не участва в това конкретно съдебно заседание);

б) не се е явил поради независеща от него причина (а именно заболяване), ако след това е уведомен за извършените в негово отсъствие действия и е взел информирано решение, с което:

– е заявил, че не оспорва законността им на основание своето неявяване и не желае да се преповторят в негово присъствие;

– е заявил, че желае да вземе участие в тези действия, като съдът е извършил допълнителен разпит на посоченото от него лице, при което е дал пълноценна възможност на обвиняемия да участва?“.

По преюдициалния въпрос

28 С въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска да установи дали член 8, параграфи 1 и 2 от Директива 2016/343 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, съгласно която, при положение че обвиняемият е уведомен своевременно за съдебния

процес срещу него и за последиците от неявяване на този процес и е представляван от упълномощен да го защитава адвокат, избран от самия него, правото му да присъства на съдебния процес не е нарушено, когато:

– той е взел недвусмислено решение да не се яви в някое от съдебните заседания в процеса срещу него или

– не се е явил в някое от тези съдебни заседания поради независеща от него причина, ако след това заседание е уведомен за извършените в негово отсъствие действия и е взел информирано решение, с което е заявил било че не оспорва законността им на основание своето неявяване, било че желае да вземе участие в тези действия, вследствие на което сезираният национален съд е преповторил посочените действия, и по-специално е извършил допълнителен разпит на свидетел, в който обвиняемият е имал възможност да участва пълноценно.

29 Най-напред следва да се отбележи, че видно от член 1 и съображение 9 от Директива 2016/343, нейната цел е установяването на общи минимални правила в наказателното производство във връзка с някои аспекти на презумпцията за невиновност и правото на лицата да присъстват на съдебния процес (решения от 19 септември 2018 г., Милев, C-310/18 PPU, EU:C:2018:732, т. 45 и от 5 септември 2019 г., AH и др. (Презумпция за невиновност), C-377/18, EU:C:2019:670, т. 38).

30 Освен това е необходимо да се припомни, че с оглед на минималната хармонизация, която се цели с Директива 2016/343, същата не би могла да се тълкува като пълен и изчерпателен инструмент (вж. в този смисъл определение от 12 февруари 2019 г., RH, C-8/19 PPU, EU:C:2019:110, т. 59 и цитираната съдебна практика).

31 В това отношение член 8, параграф 1 от посочената директива гласи, че държавите членки гарантират, че заподозрените и обвиняемите имат правото да присъстват на съдебния процес срещу тях.

32 Съображение 35 от същата директива уточнява, че правото на заподозрените и обвиняемите да присъстват на съдебния процес не е абсолютно и че при определени обстоятелства заподозреният или обвиняемият следва да може да се откаже от него изрично или мълчаливо, но по недвусмислен начин.

33 Така член 8, параграф 2 от Директива 2016/343 предвижда, че държавите членки могат да предвидят възможност съдебният процес, в който може да бъде постановено решение относно вината или невиновността на заподозрения или обвиняемия, да се проведе в негово отсъствие, при условие че съгласно буква а) от тази разпоредба заподозреният или обвиняемият е бил уведомен своевременно за съдебния процес и за последиците от неговото неявяване или, съгласно буква б) от посочената разпоредба, заподозреният или обвиняемият, след като е бил уведомен за съдебния процес, се представлява от упълномощен да го защитава адвокат, избран от самия него или назначен от държавата.

34 Освен това съображение 47 от Директива 2016/343 предвижда, че тя утвърждава основните права и принципи, признати в Хартата и ЕКПЧ, включително правото на справедлив съдебен процес, презумпцията за невиновност и правото на защита.

35 Както следва от съображение 33 от тази директива, правото на заподозрените или обвиняемите да присъстват на съдебния процес срещу тях се основава на правото на справедлив съдебен процес, закрепено в член 6 от ЕКПЧ, на който съответстват, както се уточнява в разясненията относно Хартата на основните права (ОВ C 303, 2007 г., стр. 17), член 47, втора и трета алинея и член 48 от Хартата.

36 В това отношение от практиката на Европейския съд по правата на човека следва, че провеждането на публично съдебно заседание е основен принцип, закрепен в член 6 от ЕКПЧ. Този принцип е от особено значение в наказателноправната област, в която по принцип трябва да има първоинстанционен съд, отговарящ изцяло на изискванията по член 6 от ЕКПЧ, пред който обвиняемият има право да иска да бъде „изслушан“, както и да му се предостави по-специално възможност да изложи устно своите защитни доводи, да изслуша показанията на свидетелите на обвинението и да разпита свидетелите, включително тези на обвинението (ЕСПЧ, 23 ноември 2006 г., Jussila с/у Финландия, CE:ECHR:2006:1123JUD007305301, § 40 и ЕСПЧ, 4 март 2008 г., Hüseyin Turan с/у Турция, CE:ECHR:2008:0304JUD001152902, § 31).

37 Съгласно тази съдебна практика нито текстът, нито духът на член 6 от ЕКПЧ са пречка за доброволен изричен или мълчалив отказ от гаранциите на справедливия процес. Отказът от правото на участие в съдебното заседание трябва да бъде установен по недвусмислен начин и да е съпътстван от минимум гаранции, съответстващи на тежестта му. Освен това той не трябва да е в разрез с нито един значим обществен интерес (ЕСПЧ, 1 март 2006 г., Sejdovic с/у Италия, CE:ECHR:2006:0301JUD005658100, § 86 и ЕСПЧ, 13 март 2018 г., Vilches Coronado и др. с/у Испания, CE:ECHR:2018:0313JUD005551714, § 36).

38 Наказателното преследване в главното производство е срещу множество лица, обвинени в ръководене на организирана престъпна група и/или участие в такава група. В началния стадий на процеса им обвиняемите са уведомени на основание на националната правна уредба за условията, при които, ако не се явят бе уважителна причина, този процес може да се проведе в тяхно отсъствие. Освен това адвокатите на обвиняемите са присъствали на всички съдебни заседания в процеса срещу тях.

39 Преюдициалният въпрос се отнася, на първо място, до хипотезата, в която обвиняемият съзнателно се отказва от явяване в едно от съдебните заседания в процеса срещу него.

40 Като се има предвид самият текст на член 8, параграф 2 от Директива 2016/343, следва да се отбележи, че в производство като главното са спазени както условията по буква а) от тази разпоредба, така и тези по буква б) от нея.

41 Освен това от акта за преюдициално запитване следва, че отказът на UW от участие в съдебното заседание е бил съпътстван от минимум гаранции, съответстващи на неговата тежест, и е видно, че този отказ не е в разрез с нито един значим обществен интерес.

42 При тези обстоятелства следва да се констатира, че член 8, параграф 2 от Директива 2016/343 допуска национална правна уредба, която предвижда, че правото на обвиняемия да присъства на съдебния процес не е нарушено, когато той е взел недвусмислено решение да не се яви на едно от съдебните заседания в процеса срещу него, стига да е бил уведомен за провеждането на това заседание и да е бил представляван в него от упълномощен адвокат.

43 Поставеният от запитващата юрисдикция въпрос се отнася, на второ място, до хипотезата, в която обвиняемият не е могъл да се яви на съдебни заседания в процеса срещу него поради независеща от него причина, а именно заболяване.

44 Съгласно съображение 34 от Директива 2016/343, когато заподозрените или обвиняемите нямат възможност да присъстват на съдебния процес по независещи от тях причини, те следва да могат да поискат определянето на нова дата за съдебното заседание в предвидените в националното право срокове.

45 Въпросът на запитващата юрисдикция към Съда се отнася, от една страна, до случая, в който обвиняем, поради независещa от него причина неуспял да се яви в съдебно заседание в процеса срещу него, заявява, след като е бил уведомен за действията, извършени в негово отсъствие в това съдебно заседание, че не оспорва законността им на основание на своето неявяване и че не желае те да се преповторят в негово присъствие.

46 В този контекст е необходимо да се констатира, че в този случай може да се приеме, че е налице недвусмислен отказ от правото на присъствие в съответното съдебно заседание.

47 От друга страна, запитващата юрисдикция има предвид случая, в който обвиняемият заявява, че желае извършените в негово отсъствие действия да се преповторят в негово присъствие, което води до провеждане на допълнителен разпит на свидетел, в който обвиняемият има възможността да участва пълноценно.

48 В това отношение лице, чието искане за преповтаряне в негово присъствие на действията, извършени в съдебни заседания, на които то не е могло да се яви, е уважено, не може да се разглежда като неприсъствало на процеса срещу него.

49 По изложените по-горе съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 8, параграфи 1 и 2 от Директива 2016/343 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба, съгласно която, при положение че обвиняемият е уведомен своевременно за съдебния процес срещу него и за последиците от неявяване на този процес и е представляван от упълномощен да го защитава адвокат, избран от самия него, правото му да присъства на съдебния процес не е нарушено, когато:

– той е взел недвусмислено решение да не се яви в някое от съдебните заседания в процеса срещу него или

– не се е явил в някое от тези съдебни заседания поради независещa от него причина, ако след това заседание е уведомен за извършените в негово отсъствие действия и е взел информирано решение, с което е заявил било че не оспорва законността им на основание своето неявяване, било че желае да вземе участие в тези действия, вследствие на което сезираният национален съд е преповторил посочените действия, и по-специално е извършил допълнителен разпит на свидетел, в който обвиняемият е имал възможност да участва пълноценно.

По съдебните разноски

50 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (шести състав) реши:

Член 8, параграфи 1 и 2 от Директива (ЕС) 2016/343 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 година относно укрепването на някои аспекти на презумпцията за невиновност и на правото на лицата да присъстват на съдебния процес в наказателното производство трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба, съгласно която, при положение че обвиняемият е уведомен своевременно за съдебния

процес срещу него и за последиците от неявяване на този процес и е представляван от упълномощен да го защитава адвокат, избран от самия него, правото му да присъства на съдебния процес не е нарушено, когато:

– **той е взел недвусмислено решение да не се яви в някое от съдебните заседания в процеса срещу него или**

– **не се е явил в някое от тези съдебни заседания поради независеща от него причина, ако след това заседание е уведомен за извършените в негово отсъствие действия и е взел информирано решение, с което е заявил било че не оспорва законността им на основание своето неявяване, било че желае да вземе участие в тези действия, вследствие на което сезираният национален съд е преповторил посочените действия, и по-специално е извършил допълнителен разпит на свидетел, в който обвиняемият е имал възможност да участва пълноценно.**

Подписи